

Determination and Evaluation of Field Adequacy by Ankara Göksu Park Users[#]

Elif Nur Doğan^{1,a}, Sertaç Güngör^{2,b,*}

¹Department of Landscape Architecture, Graduate School of Natural and Applied Sciences, Selçuk University, Selçuklu/Konya 42031, Türkiye

²Department of Landscape Architecture, Faculty of Agriculture, Selçuk University, Selçuklu/Konya 42031, Türkiye

*Corresponding author

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<p><i>This study was presented at the 6th International Anatolian Agriculture, Food, Environment and Biology Congress (Kütahya, TARGID 2022)</i></p> <p>Research Article</p> <p>Received : 15.11.2022 Accepted : 10.12.2022</p> <p>Keywords: Göksu park Field adequacy Landscape architecture City park Ankara</p>	<p>It is one of the biggest city parks of Ankara, which people can easily reach in daily use, walking, jogging, sitting, picnicking, playing etc. Göksu Park, which provides opportunities for activities such as, is built on the old Susuz pond in Eryaman. The park was opened in 2003. In this study, a 3-stage method was applied to determine and evaluate the area adequacy of the park. In the first stage, the first picture selection was made with the team of landscape architects in the park, using the nominal group technique, among the photographs taken in the area, obtained from the municipality and received the most likes from social media accounts with many followers. In the second stage, the criteria for the evaluation of field adequacy with the Delphi technique were determined by consulting the faculty members in the Department of Landscape Architecture, Faculty of Agriculture, Ankara University, who were selected as experts on the subject. Then, using the observation and comparison tables, the survey questions were prepared and after the application of the survey to the visitor group and park staff, as the third step, the survey data was based on whether the difference between the observed frequencies (OF) and expected frequencies (EF) was statistically significant with the help of SPSS 25 statistical program. Chi-square independence analysis, which is a test, and linear regression analysis were performed. By counting the frequencies, the relevant photographs will be examined and the relationship between density and field adequacy has been interpreted. With this study, it will contribute to the plans and designs of new projects so that the green areas and parks that people need due to the increasing population and urbanization can be used adequately in the future.</p>

Türk Tarım – Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, 10(sp1): 2821-2826, 2022

Ankara Göksu Parkının Kullanan Kişiler Tarafından Alan Yeterliliğinin Tespit Edilmesi ve Değerlendirilmesi

MAKALE BİLGİSİ	ÖZ
<p><i>Araştırma Makalesi</i></p> <p>Geliş : 15.11.2022 Kabul : 10.12.2022</p> <p>Anahtar Kelimeler: Göksu Park Alan yeterliliği Peyzaj Mimarlığı Kent Parkı Ankara</p>	<p>Ankara'nın en büyük kent parklarından biri olan, insanların günlük kullanım içinde rahatlıkla ulaşabilecekleri, yürüyüş, koşu, oturma, piknik yapma, oyun vb. gibi aktivitelere olanak sağlayan Göksu Parkı, Eryaman'daki eski Susuz Göleti üzerine kuruludur. Park, 2003 yılında hizmete açılmıştır. Bu çalışmada parkın alan yeterliliğinin tespit edilmesi ve değerlendirilmesi için 3 aşamalı bir yöntem uygulanmıştır. Birinci aşama, alanda çekilen, belediyeden temin edilen ve çok takipçili sosyal medya hesaplarından en çok beğeni almış fotoğraflar arasından nominal grup tekniği ile parkta bulunan peyzaj mimarları ekibi ile ilk resim seçimi yapılmıştır. İkinci aşama da Delphi tekniği ile alan yeterliliğinin değerlendirilmesindeki kriterlerin konunun uzmanı olarak seçilen Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı bölümündeki öğretim üyelerine danışılarak belirlenmiştir. Daha sonra gözlem ve karşılaştırma tabloları kullanılarak, anket soruları hazırlanmış ve anketin ziyaretçi grup ve park çalışanlarına uygulanmasının ardından üçüncü aşama olarak anket verilerinin SPSS 25 istatistik program yardımıyla gözlenen frekanslar (GF) ile beklenen frekanslar (BF) arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı temeline dayanan bir test olan Ki-kare bağımsızlık analizi, doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Frekansların sayımı yapılarak ilgili fotoğraflar incelenecek ve yoğunluk ile alan yeterliliği arasındaki ilişki yorumlanmıştır. Yapılan bu çalışma ile artan nüfusa ve kentleşmeye bağlı olarak insanların ihtiyaç duyduğu yeşil alanlar ve parkların gelecekte de yeterli şekilde kullanılabilmesi için yeni projelerin plan ve tasarımlarına katkı sağlanacaktır.</p>

^a doganelifnur@gmail.com

^{ib} <http://orcid.org/0000-0003-2781-4031>

^b sertacgungor@gmail.com

^{ib} <http://orcid.org/0000-0003-2703-9557>

Giriş

Yerleşim yerlerinde merkezde konumlanan, insanların günlük kullanım içinde rahatlıkla ulaşabilecekleri, yürüyüş, koşu, oturma, piknik yapma, oyun vb. gibi aktivitelere olanak sağlayan Ankara'nın büyük parklarından biri olan Göksu Parkı, Eryaman'daki eski Susuz Göleti üzerine kuruludur. Park, 2003 yılında hizmete açılmıştır. Etimesgut ilçesi Güneyinde Çankaya, Batısında Sincan, kuzey doğusunda Yenimahalle ilçeleri ile komşu olan Eryaman, Ankara'nın Etimesgut ilçesindeki büyük bir mahalle ve aynı zamanda bu mahalleyi de içine alan ve 10 mahalleden oluşan bir semttir.

Peyzaj tasarımı, insanın varoluşu ile görülmeye başlayan küçük ölçekli bahçelerden, büyük ve aktif yerleşim yerlerinin artışı ile ortaya çıkan büyük ölçekli alanlara kadar uzanmaktadır (Aşılıoğlu, 2021). Rekreyasyon, bireylerin boş vakitlerinde psikolojik olarak rahatlamasını, yaşam enerjisini geri kazanmasını, dinlenmesini, eğlenmesini sağlayan fiziksel ve zihinsel aktivitelerdir. Kent parkları ise insanlara bu aktiviteleri gerçekleştirmeleri için fırsat veren ve doğa ile iç içe kalabildikleri ortak kullanım alanlarıdır.

Peyzaj tasarımı, şehirlerde planlı yeşil alanlar oluşturmak, kentpark yaratmak için açık alanları tasarlamaktır. Bahçeler, oyun alanları ve etkinlik kampüsleri dahil olmak üzere devasa bahçelere kadar bir dizi göreve dahil edilebilir tasarımlardır. Binalar arasındaki boşluğu eritmeye yardımcı olmak; mekanlar, insanlar ve su arasında bağlantılar sunmak gibi rekreyasyon amaçlı faaliyetlere bir yol sağlamak birçok kullanımı ve avantajı arasındadır. Düzgün tasarlanmış ve bakımlı bir proje çevresel kaliteyi geliştirmeye yardımcı olmaktadır. Peyzaj tasarımının tadını çıkarmak kentin işleyişi için kentin sokaklarını güzelleştirme çabasından daha önemlidir (Shibu ve ark., 2022).

Kent parkları genellikle vatandaşlara sağlık, mutluluk gibi çeşitli faydalar sunan refah ve kamu yararı yerleri olarak kabul edilmiştir. Ziyaretçilerin kent parkları üzerindeki hisleri, etkinlikleri ve etkileri, parkların planlanması ve yönetimini etkileyecektir. Bazı araştırmacılar kentsel parkları, yeşil alanların sürdürülebilir gelişimine ve ekolojik olarak korunmasına destek olarak değerlendirmiştir. Kent parkları konum, doğal durum ve tesisler bakımından farklıdır, bu nedenle çeşitli park tasarımı, planlaması ve yönetiminin farklı olması gerekir. İnsanların kendilerini rahat hissetmelerini ve parkta daha uzun süre kalmalarını sağlayacak şeyler düşünülüp bunların nasıl yerleştirileceğini bulmak, iyi doğa koşullarına sahip şehir parklarında bazı küçük hayvanlar ve bitki örtüsünü korumak ve doğa ile insan arasındaki dengenin nasıl sağlanacağını düşünmek, kültürel sembolleri bulmak, sakinler için aidiyet duygusunu harekete geçirebilecek ve turistleri çekebilecek semboller bulmak ve bunları etkinlikler ve dekorasyon gibi park yönetimi ve tasarımında uygulamak gerekir. Araştırma, buna odaklanabilir ve parklardaki ziyaret ve hizmet seviyelerini iyileştirmek için meydanların, tesislerin nasıl planlanacağını bulmak araştırmanın odağı olabilir (Guo ve ark., 2022).

Kentleşme hem gelişmekte olan hem de gelişmiş ülkelerde yaygınlaşmıştır. Daha iyi eğitim, daha iyi sağlık hizmetleri, konforlu barınma, geniş iş fırsatları ve çok

yönlü ulaşım gibi daha iyi sosyal ve ekonomik fırsatlar arayan insanların kırsal alanlardan kentsel alanlara hareketidir. Kentleşme, çeşitli ekonomik, politik ve coğrafi faktörlerden etkilenen bir süreçtir (Rahman, 2022).

Kentparkları topluma birçok fayda sağladıkları için evrensel olarak kentsel peyzajların önemli bir bileşeni olarak kabul edilmiştir. Halka açık parklar, bahçeler, sokaklar, akarsular ve orman stantları gibi kentsel yeşiller, başta kent sakinleri olmak üzere insanların refahına katkıda bulunan önemli bir rekreyasyon kaynağıdır. Çoğunlukla egzersiz, sosyal etkileşim için kullanılır. Malezya'da, egzersiz yapma, piknik yapma veya aileleri ve arkadaşlarıyla halka açık parklarda gezintiye çıkma gibi etkinliklerini yapan insanların görüntüsü, özellikle akşamları ve hafta sonları tanındı. Yüksek nüfus ve içindeki araç sayısı göz önüne alındığında, şehirlerin her zaman yoğun, gürültülü ve kalabalık bir yaşamla ilişkilendirildiğini söylemek yanlış olmaz. Ağaçların, bireylerin fiziksel ve zihinsel durumunu etkileyebileceğini belirten çok sayıda araştırma yapılmıştır. Kentte yeşil alanların varlığı, ziyaretçilere sakinlik ve temiz hava sağlayacaktır (Mojiol ve ark., 2022).

Açık ve yeşil alanlarda yapılan spor ve eğlence amaçlı fiziksel aktiviteler insan vücudunda endorfin ve serotonin hormonunun salgılanmasını artırarak insanların daha mutlu ve enerjik hissetmelerini sağlayacak ve bu sayede insanlar üzerindeki strese bağlı hastalıkların da etkisi azalacaktır (Karakaya ve Cengiz, 2019). Kent parkları da açık alan sisteminde bu şekilde hizmet verebilen kentsel, kamusal dış mekan alanlarından birisidir ve genellikle açık yeşil alanlar ile aynı işlevlere ve öneme sahiptir (Kahya, 2018). Kentsel açık ve yeşil alanların oluşturulmasındaki standartlar, kullanıcıların demografik yapısı, ekonomik yapısı, sosyo-kültürel yapısı, eğitim ve alışkanlıkları; alanın konumu, büyüklüğü, iklim özellikleri gibi özellikler dikkate alınarak belirlenmelidir (Turgut ve ark., 2021).

Göksu Parkı yıllar içinde nüfus yoğunluğu, insanların imkanlarının artması, konumu gibi nedenlerle özellikle yaz günlerinde fazla tercih edilmesinden dolayı yetememektedir. Ayrıca parkların büyüklükleri de kullanıcı için çekim nedenidir ve parkta birim alana düşen kullanıcı sayısı kullanıcıların memnuniyet oranını büyük ölçüde etkilemektedir. Bekleme süresi, açık havada birbirini rahatsız etmeden oturabilme, tasarımı olduğu kadar alanın büyüklüğü ile de ilişkilidir. Bununla birlikte, kent parklarının büyüklükleri ile ilgili değişmez standartlar önermek doğru değildir, parkın ölçüsü kentin ve nüfusun özelliklerine göre değişmektedir (Sarıkaya, 2007). Kent parkları planlanırken 4 ana ihtiyaç temel ele alınmıştır; kentli sağlığına pozitif etkisi, tüm kentlilerin ortak olarak ziyaret edebileceği doğal alan olması, park etrafındaki arazi ve konutların ekonomik değerinin artması ve kentin görünümünün iyileştirilmesi ve estetik hale getirilmesidir (Karakaya ve Cengiz, 2019). Gelişmiş ülkelerde açık yeşil alanların özellikleri, gelişmişliğin ve yaşam kalitesinin göstergesi kabul edilmektedir. Bundan hareketle gelişmiş ülkeler, insanların zihinsel ve fiziksel ihtiyaçlarını göz ardı etmeyerek, insan yaşamına uygun, ekolojisi planlanmış olan kent mekânları oluşturmaya yönelmektedirler (Ceylan, 2007).

Bireylere parklarda gerek aktivite ve oturma alanları gerekse yeşil alan anlamında daha çok alan düşmesi ile birlikte kişiler için yeterli alan sağlanması açısından yol gösterici olması, böylece kişilerin parkları tercih etme oranının ve toplumumuzda daha sağlıklı bireylerin sayısının giderek artması amaçlanmaktadır. Anket yapılacak park, çevresinde büyük bir konutlaşma ve yoğun nüfusa sahip olmasının beraberinde getirdiği yoğun katılımin yanında Ankara genelinden de tercih edilmektedir. Parkı kullanan kişilerin Göksu parkını tercih etmelerinde etkili olan kriterlerin belirlenmesi, sosyal medyanın bu tercihteki rolü, tercih sebepleri, kullanıcı beklentileri ve görülen olumsuzluklar, hangi gün ve saatlerde daha çok tercih edildiği, kullanıcı yoğunluğu ve buna bağlı oluşacak aksaklıkları belirleyerek bu tarz alanların toplum sağlığı ve rekreasyon ihtiyacı açısından önemi vurgulanarak kent parklarının önemine dikkat çekilmesi bu çalışmanın amaçlarındandır.

Modern yaşam içinde kent, birbirinden bağımsız şekilde organizasyon dâhilinde insanları belli kurullarla bir arada tutarken, bir yandan da sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda toplumsal ihtiyaçlara da cevap verebilen yaşam alanlarının bütünüdür. Kentlerdeki yeşil alanlar, insanların sosyalleşmesine katkı sağlayarak hem bireylerin ruh sağlığını hem de sosyal bütünlüğü korumakta, ayrıca toplumda şiddet ve suç oranlarının da düşmesine neden olmaktadır (Keloğlu ve Karabacak, 2020).

Alanın içerisinde bulunan tüm aktiviteler gözlem ve sorularla değerlendirilecek olan bu çalışma ile daha öngörülü ve kullanıcılar için alan ve aktivite olarak yeterli alanlar tasarlanacağı, kullanıcıların mekânları tercih etmelerinde etkili olan kriterlerin belirlenmesi ve kent parklarda kullanıcıların ruhsal ve fiziksel olarak kendilerini iyi hissetmelerini sağlayarak beklentileri karşılaması açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın sonucunda, yapılmış olan alan yeterliliği değerlendirmesi ile ileride yapılacak olan parkların tasarım ve planlama çalışmalarında fazla sayıda ve alansal olarak daha büyük projeler ortaya koyulacağı ya da alan ve etrafının ölçüm ve değerlendirmesinin en doğru şekilde yapılacağı düşünülmektedir.

Genel olarak, bütün bireylerin fiziksel ve zihinsel yapıları, yetenekleri birbirlerinden farklıdır. Bu bağlamda bir tasarım yapılacağına içerisinde bulunduğumuz çevreyi ve tüm farklılıklarına ortak bir çözüm olacak tasarım yapmak uygun olacaktır ki bu bakış açısıyla yapılan tasarıma evrensel tasarım denmektedir (Seçme ve Küçük, 2020). Ekonomik şartlar ve sosyal medya vasıtası ile yeni veya aktif kullanılan mekanlardan haberdar olabilme imkanı, yeşil alana duyulan ihtiyaç, artan nüfusa bağlı artan konutlar büyüyen ve aktif kentleri meydana getirmektedir. Kent parklarının yeterliliğinin sağlanması için planlama ve tasarımın beklentiyi karşılayacak şekilde ve ileriye dönük olması önemli katkı sağlar.

Göksu parkı özelinde yürütülen çalışmada elde edilen sonuçlar ile gelecekte yapılması planlanan parkların planlama ve tasarımına katkı sağlayacak bu çalışmanın amacı, bireylere parklarda gerek aktivite ve oturma alanları gerekse yeşil alan anlamında daha çok alan düşmesi ile birlikte kişiler için yeterli alan sağlanması açısından yol gösterici olması, böylece kişilerin parkları tercih etme oranının ve toplumumuzda daha sağlıklı bireylerin sayısının giderek artması amaçlanmaktadır.

Materyal ve Metot

Dünyada ve Türkiye’de peyzaj mimarlığı araştırmalarında, araştırma materyali olarak park alanlarıyla ilgili araştırma yöntemleri ortaya konularak bilgiler sunulmuştur. Peyzaj mimarlığı araştırmaları; planlama, tasarım, onarım, koruma, uygulama, yönetim çalışmalarına odaklanarak yürütülür. Bu araştırmalar kantitatif (niceliksel) ,kalitatif (niteliksel) yöntemler ve hem kalitatif hem kantitatif (mixed) yöntemlerdir. Kişi başına düşen yeşil alan ya da park alanı değerlendirmelerinde, ankete dayalı ya da istatistiki ve matematiksel analizlerle bulgulara ulaşılmasını sağlayan yöntemlerde kantitatif (nicel) yöntemlerdir (Cinoğlu ve Polat, 2019). Bu çalışmada bahsedilenlerden faydalanarak kantitatif araştırma yöntemlerinden olan anket kullanılacaktır.

Bu tez çalışmasının yönteminde araştırılan literatür çalışmalarından olan; Badiu ve ark. (2016), Yücesu (2015), Vural (2020), Karadeniz (2019), Yerli ve Aykurt (2021), Güzel ve Yeşil (2021) yılında yapılan yöntem ve teknikler incelenip alanımıza uyarlanarak sorular hazırlanmıştır.

Ki-kare analizi, gözlenen frekanslar (GF) ile beklenen frekanslar (BF) arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı temeline dayanan bir testtir. Yani değişkenler arasında ilişki olup olmadığını tespit etmek üzere kullanılan bir analiz türüdür (Kılıç, 2021). Ki-kare testi, gözlenen frekanslar (GF) ile beklenen frekanslar (BF) arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı temeline dayanan bir testtir. Anketten aldığımız verilere göre iki farklı soruya alınan cevaplar arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi bu analiz ile yapılacaktır. Ki-kare bağımsızlık analizinde uygulanacak formül aşağıda yer almaktadır:

$$k: \text{Sütun sayısı (3,1)} \quad \chi^2_{\text{tablo}} = \chi^2 (k-1)(r-1), \alpha$$

$$r: \text{Satır sayısı (3,2)}$$

$$O: \text{Gözlenen değer} \quad \chi^2_{\text{test}} = \sum \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i}$$

E: Beklenen değer

χ : Test istatistiği

Hipotezler

H0: Göksu parkı alanı kullanıcılar için yeterlidir.

H1: Göksu parkı alanı kullanıcılar için yeterli değildir.

$P < \alpha$ ($\alpha = 0,05$ ya da $0,01$) ise H0 reddedilir.

$P \geq \alpha$ ($\alpha = 0,05$ ya da $0,01$) ise H0 reddedilemez.

Örneklemin Bulunması: Göksu parkının bulunduğu semt olan Eryaman, 2021 verilerine göre yaklaşık 190.000 nüfusa, Eryaman semtinin bağlı bulunduğu Etimesgut ilçe nüfusu yaklaşık 600.000 nüfusa sahip olduğu bilgisine verilerden ulaşılmıştır. Ankara il genelinden de tercih edilerek ziyaret edilen Göksu parkını ziyaret eden kişilerin lokasyonu ve buna bağlı olarak tahmini 900.000 kişilik bir potansiyelinin olduğu kabul edilerek hesaplamalar yapılmıştır. Buna göre evren büyüklüğü (σ)=900.000’dir. %95 güven aralığı ve %5 anlamlılık düzeyinde evreni temsil edecek örneklem büyüklüğü $n=384$ kişi olarak bulunmuştur.

N: kitledeki birey sayısı=900.000

n: örnekleme alınacak birey sayısı

p: incelenen olayın görülme sıklığı=0,5

q:incelenen olayın görülmememe sıklığı= (1-0,5)

t: belirli serbestlik derecesinde ve saptanan yanılma düzeyinde t tablosunda bulunan teorik değer t 0,05=1,96

d: olayın görülme sıklığına göre yapılabilecek sapma= 0,05

$$n = \frac{Nt^2pq}{a^2(N-1)+t^2pq} \quad n=384$$

Belirlenen kriterlere uygun hazırlanan sorular park kullanan toplamda 384 ziyaretçiye gönüllülük esasına göre yüz yüze anket yapılmıştır. Anket verilerinin SPSS 25 istatistik programı yardımıyla analiz edilmiştir ve bu analizlerin sonucuna göre parkta hangi eksikliklerin olduğu ve nasıl giderilebileceği, beklentilere cevap verip vermediği araştırılarak sonuca ulaşılmıştır.

Bulgular

Bir kent park olan Göksu parkı eskiden Susuz Göleti olarak biliniyor iken de insanlar için bir rekreasyon alanı olarak görev yapmıştır ve zaman içerisinde Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenmesi yapılarak 2003 yılında Göksu parkı adı ile açılmıştır. Göksu parkı, içerisinde bulunan gölet etrafında konumlu ve farklı aktivitelere imkân veren yeşil alanlara sahiptir. Göksu parkı toplam kullanım alanı 508.000 m² olup, bu alanın 123.590 m²'si göletten oluşmaktadır. Yürüyüş yolu uzunluğu 2,2 km, gölü çevreleyen iç ahşap yol uzunluğu 1,6 km ve yeşil alan büyüklüğü ise 250.200 m²'dir. Çevresinde yaşayan nüfus 2020 verilerine sadece Eryaman bölgesi için 210.000 kişi olarak bilinmektedir.

Park içerisindeki aktiviteler: Model araba, Tenis, Plaj voleybolu, Go-kart, Su bisikleti, Futbol, Yürüyüş, Basketbol, Voleybol, Dağ Kızağı, Piknik, yeme-içme, eğlence, düğün, dinlenme, çocuk parkları, lunapark, restoran-kafe, balık tutulabilen 9 yüzer iskele, adacıklar, sazlıklar 15 metrelik deniz feneri vs. Göksu Park içinde iki adet Oyuncakistan ve 14 adet figürlü oyuncak bulunmaktadır. Dinlenmek isteyenler ve göl çevresini konforlu bir şekilde turlamayı tercih edenler için bir de tren mevcuttur. 1000 kişi kapasiteli amfi tiyatro, camii, mescit ve çeşmeleriyle burası adeta bir yerleşim alanı gibidir.

Ankete katılanların demografik sonuçlarına ilişkin olarak sonuçlar aşağıda gösterildiği gibi tablolar haline getirilmiştir. Ankete katılanların yarısı erkek yarısı kadındır. Ankete katılanların demografik durumu aşağıdaki çizelge 1, çizelge 2 ve çizelge 3 de verilmiştir.

Göksu Park'ının konumlandığı Eryaman semti sakinlerinin, sayı olarak yüksek oranda parkı ziyaret ettikleri görülmektedir. Bunu hemen sınır komşusu olan Yenimahalle ve Sincan ilçesi takip etmekle birlikte Ankara'nın daha uzak noktalarından da katılım mevcuttur.

Alan kullanımı ile ilgili analiz sonuçları aşağıda çizelge 4, çizelge 5 ve çizelge 6 da verilmiştir.

Ziyaretçilerin genellikle 1-3 saat ve 3-5 saat aralığında parkta vakit geçirdiği görülmektedir. Buradan hareketle parkta uzun vakit geçirmek için uygun şartlara sahip olduğu görülmektedir.

Park, yılın her döneminde aktif olarak kullanılmakla birlikte yoğunluk genellikle hava koşullarından dolayı yaz aylarında olmaktadır. Ancak yoğun kullanılan dönemlerde en aktif zaman hafta sonu günleridir. Hatta özellikle hafta sonu gündüz olarak verilere ulaşılmıştır.

Göksu Park'ını hangi saatlerde ziyaret ediyorsunuz sorusuna istinaden cevaplara baktığımızda ayda bir iki kez seçeneğinin ha çok tercih edildiği ve bu seçeneği takiben yılda bir iki kez cevabının verildiği görülmektedir.

Parkı kullanan ziyaretçiler alanda bulunan imkanlardan ne derece faydalandığını, daha çok hangi alandan faydalandığını ortaya çıkaracak sorulara verdikleri cevaplarda kafeteryaları kullanma durumunu hemen %40'ı nadiren vakit geçirirken, %35'i sık sık vakit geçirdiğini söylemektedir. Ziyaretçilerin çoğu göl kenarında çokça zaman geçirmektedir. Ayrıca çocuk oyun alanı, eğlence alanı ve spor kompleksinde %33'lük bir kısım hiç zaman geçirmemektedir. Ancak buna çok yakın olarak %31'lik kısım sık sık vakit geçirmektedir. Piknik alanında ziyaretçilerin çoğu vakit geçirirken, çim alanları kullanımının oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Çizelge 1. Katılımcıların yaşlarına göre dağılımı

Chart 1. Distribution of participants by age

Yaş	N	%
18-24	97	25
25-34	140	36
35-50	99	26
51-64	30	8
65 ve üzeri	18	5
Toplam	384	100

Çizelge 2. Katılımcıların eğitim durumuna ilişkin dağılım

Chart 2. Distribution of participants according to educational status

Eğitim durumu	N	%
İlkokul	13	3
Ortaokul	4	1
Lise	102	27
Önlisans-lisans	233	61
Yüksek lisans-doktora	32	8
Toplam	384	100,0

Çizelge 3. Katılımcıların yaşadıkları semte ilişkin dağılım

Chart 3. Distribution of the participants according to the neighborhood they live in

Yaşanılan semt	N	%
Eryaman	228	59
Etimesgut	24	6
Sincan	38	10
Yenimahalle	57	15
Altındağ	2	0,5
Çankaya	25	7
Eskişehir	2	0,5
Keçiören	3	0,75
Konya	1	0,25
Mamak	4	1
Toplam	384	100,0

Çizelge 4. Ziyaretlerinizde çoğunlukla kaç saat Göksu parkında bulunuyorsunuz sorusunun cevabına ilişkin dağılım

Chart 4. Distribution of the answer to the question "how many hours you are in Göksu park during your visits?"

Ziyaretlerinizde çoğunlukla kaç saat Göksu parkında bulunuyorsunuz?	N	%
Yarım saatten az	2	0,5
Yarım saat-1 saat arası	62	16
1-3 saat arası	183	48
3-5 saat arası	117	30,5
5 saatten fazla	20	5
Toplam	384	100,0

Çizelge 5. Göksu parkına genellikle hangi zamanlarda gitmeyi tercih edersiniz sorusunun cevabına ilişkin dağılım

Table 5. Distribution of the answer to the question "Which times do you usually prefer to go to Göksu Park?"

Göksu parkına genellikle hangi zamanlarda gitmeyi tercih edersiniz?		
	N	%
Hafta içi gündüz	25	7
Hafta içi akşam	55	14
Hafta sonu gündüz	150	39
Hafta sonu akşam	101	26
Tatil günlerinde herhangi bir saatte	53	14
Toplam	384	100,0

Çizelge 6. Göksu parkını hangi sıklıkla ziyaret ediyorsunuz sorusunun cevabına ilişkin dağılım

Table 6. Distribution regarding the answer to the question "How often do you visit Göksu park?"

Göksu parkını hangi sıklıkla ziyaret ediyorsunuz?		
	N	%
Günde birkaç kez	1	0,3
Her gün	17	4
Haftada bir iki kez	25	7
Ayda bir iki kez	208	54
Yılda bir iki kez	133	34,7
Toplam	384	100,0

Çizelge 7. Göksu parkı içerisinde vakit geçirdiğiniz mekanlarla ilgili vakit geçirme durumuna ilişkin dağılım

Table 7. Distribution of the places you spend time in Göksu park regarding the state of spending time

	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5
Kafeteryalar	42	153	28	133	28
Göl Kenarı	7	35	7	196	139
G*	126	70	38	119	31
Piknik Alanı	42	129	42	112	59
Çim Alanlar	14	91	28	168	83

G*: Çocuk Oyun Alanı/Eğlence Alanı/Spor Kompleksi; Y1: Hiç vakit geçirmem; Y2: Nadiren vakit geçiririm; Y3: Kararsızım; Y4: Sık sık vakit geçiririm; Y5: Her zaman vakit geçiririm

Göksu Park'ını kullananların otopark sayısının yeterli olup olmadığı ile ilgili soruya verdikleri cevap, park sayısının yetersiz olduğu yönündedir, %64'lük kısım bu kanaati vermiştir. Park kullanıcıları alanda yeterli sayıda oturma alanının olduğunu %78 oranında katılım sağlayarak cevaplarında belirtmişleridir. Parkı ziyaret eden bireylere yoğun kullanım olup olmadığına istinaden rahatsız olma durumları sorulmuştur. Verdikleri cevap ise %56 oranında rahatsız oldukları yönündedir.

Göksu parkı rekreasyon alanının kullanıcılar tarafından alan yeterliliğinin belirlenmesi hipotezleri:

H0: Göksu parkı alanı kullanıcılar için yeterlidir.

H1: Göksu parkı alanı kullanıcılar için yeterli değildir.

Buna göre;

Göksu parkı rekreasyon alanının kullanıcılar tarafından alan yeterliliğinin belirlenmesi konusunda alanın yeterli gelmediği görülmektedir. $\alpha < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu sebeple H0 hipotezi reddedilmiştir.

Göksu parkı rekreasyon alanının kullanıcılar tarafından alan yeterliliğinin belirlenmesi konusunda alanın yeterli gelmediği görülmektedir. Oranda $\alpha < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu sebeple H0 hipotezi reddedilir. Göksu Park'ında oturma alanlarının ve yürüyüş parkurunun yeterli olduğu görülmektedir. Parkı kullanım amacına göre yürüyüş amaçlı tercihin yüksek olmasından kaynaklı olarak yürüyüş parkurunun kullanım yoğunluğu daha düşük oranda yeterli bulunmuştur.

Göl kenarında vakit geçirme durumunu tercih edenlerin sayısı, parkın genel kullanımını yoğun bulanlar ve yürüyüş parkurunu yeterli bulanların arasında yapılan analize göre doğru bir bağlantı ortaya çıkmıştır.

Ziyaretçilerin parkta buldukları günler ve kaldıkları saat aralığı arasında herhangi bir bağlantı bulunmamaktadır.

Sonuç

Eşit sayıda kadın ve erkeğe uygulanan ankette, çalışma alanını daha çok genç grubun kullandığı görülmektedir. Parkı aktif kullanan ziyaretçiler genellikle çalışma alanının da bulunduğu Eryaman bölgesinde ikamet etmekte ve çoğunlukla ön lisans-lisans mezunu bireylerden oluşmaktadır. Parkı ziyaret eden bireylerin alanı ziyaret sıklığının öğrenilmesi için sorulan soruda %54 ile ayda bir iki kez cevabı alınırken bu cevabı % 35 ile yılda bir iki kez cevabı takip etmektedir.

Ziyaretlerinizde çoğunlukla kaç saat Göksu Parkı'nda bulunuyorsunuz sorusuna verilen cevaplara göre 1-3 saat ve 3-5 saat aralığı tercih edilmekte ve buna bağlı olarak parkta ziyaretçilerde yoğunluk anlamında bir yığılma olduğu düşünülebilir. Göksu parkına genellikle hangi zamanlarda gitmeyi tercih edersiniz sorusuna verilen cevaplara göre hafta içi gündüz dışında aktif bir kullanım olduğu görülmekle beraber en yoğun kullanım hafta sonu gündüz olarak görülmektedir.

Göksu parkındaki yoğun kullanımdan dolayı rahatsız oluyorum maddesi ile ilgili cevabın derece olarak belirtilmesi gereken soruda, bireylerin park kullanımında ne derece amaçlarına uygun değerlendirebildiğini tartmak istenmekte ve 1 ile 5 arasında seçim yaparak değerlendirdikleri maddeye 3 üzeri cevap vererek yoğun kullanımdan %56'lık bir ziyaretçi diliminin rahatsız olduğu görülmektedir. Buradan parkın kullanım sayısına oranlara ziyaretçilere kısmen yeterli gelmediği düşünülebilmektedir.

Kullanıcıların %62 lik bir kısmı otoparkların yetersiz olduğunu düşünmekte ve çekilen fotoğraflarda da bu durum net bir şekilde görülmektedir.

Göksu parkında yeterince oturma alanı olup olmadığı değerlendirilmek istenmiş ve ziyaretçilerin dereceli sisteme göre 1 ile 5 arasında verdikleri cevaplar yüksek oranda yeterli gördüklerini göstermektedir. Yine park içerisinde bulunan yürüyüş parkuru ve genel tüm aktivite alanlarının yeterliliği için de aynı şekilde uygun bulunmuşlardır.

Oturma birimleri, yürüyüş parkurları, genel aktivite alanları hakkında yeterli olduğu düşüncesi hakim olmasına rağmen genel olarak yoğun kullanımdan rahatsız olduğu sonucunun çıktığı görülmektedir. Bireylerin boş zaman değerlendirme, dinlenme amaçlı gittikleri kent parklarında daha sakin ortam aradıkları düşüncesi ortaya çıkmaktadır.

Kaynaklar

- Aşlıoğlu F. 2021. Sürdürülebilir Peyzaj Tasarımı Değerlendirmesinde Bir Katsayı Yöntemi, Kent Kültürü ve Yönetimi Dergisi, 14(3), 617.
- Badiu DL, Iojă IC, Pătroescu M, Breuste J, Artmann M, Niță MR, Grădinaru SR, Hossu CA, Onose DA. 2016. Is urban green space per capita a valuable target to achieve cities' sustainability goals? Romania as a case study Ecological Indicators, 70 (2016), pp. 53-66
- Ceylan A. 2007. Yaşam Kalitesinin Arttırılmasında Kentsel Yeşil Alanların Önemi ve Kentsel Dönüşüm İle İlişkilendirilmesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Cinoğlu ŞC, Polat Z. 2019. Peyzaj Mimarlığında Araştırma Yöntemleri: Park Alanlarında Kantitatif Analizler, Türk Tarım-Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, 7(12), 2063-2067.
- Guo H, Luo Z, Li M, Kong S, Jiang H. 2022. A Literature Review of Big Data-Based Urban Park Research in Visitor Dimension. Land. 2022; 11(6):864. <https://doi.org/10.3390/land11060864>.
- Güzel M, Yeşil M. 2021. Rekreasyon Alanlarında Ziyaretçi Tercihlerinin Sosyal Medya Verileri Kullanılarak Değerlendirilmesi: Ordu İli Örneği, ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 11(2), 437-450.
- Kahya C. 2018. Sakarya Kent Park ve Sakarya Park Örneklerinde Kullanıcı Memnuniyeti ve Kalite Karşılaştırması. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Düzce.
- Karadeniz Z. 2019. Peyzaj Tasarım Kriterleri Açısından Samsun Kent Parklarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi Fen Bilimleri Fakültesi, Ordu.
- Karakaya N, Cengiz T. 2019. Yaşam Kalitesinin Arttırılmasında Kent Parklarının Önemi: Eskişehir İli Örneğinde İncelenmesi. OPUS International Journal of Society Researches , 14 (20) , 1259-1283. DOI: 10.26466/opus.590962.
- Keloğlu E, Karabacak, K. 2020. Ankara İli Keçiören İlçesinde Açık Yeşil Alanlarının Değerlendirilmesi, DTCF Dergisi, 60(2), 777-778.
- Kılıç S. 2016. Ki-kare Testi. Journal of Mood Disorders; 2016; 6(3):180-182
- Mojiol AR, Lim WS, Chung KCL, Dani JL. 2022. The benefit of urban green area in Kota Kinabalu, Sabah. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, 1053 012001. DOI 10.1088/1755-1315/1053/1/012001
- Rahman M. 2022. Urbanization & Environment. Submitted By Group "A" Session:2017-18 4th Year 2nd Semester Department of Public Administration & Governance Studies Jatiya Kabi Kazi Nazrul Islam University. PA-425; Environment, Disaster and Risk Management course. https://www.researchgate.net/publication/362718629_Urbanization_Environment.
- Sarıkaya M. 2007. Göksu Parkı'nın (Eryaman-Ankara) Mevcut Kullanımı ve Kullanıcı Beklentilerinin İrdelenmesi. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Seçme M. Küçük V. 2020. Denizli Vali Recep Yazıcıoğlu (İncilipınar) Parkının Evrensel Tasarım ve Planlama Bağlamında Değerlendirilmesi, Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi, 5(1), 96.
- Shibu EJ. 2022. Exploring Various Landscape Design and its Characteristics. Journal: Sustainable Architecture and Building Materials, 1(1), 32-42.
- Turgut GE, Zengin M, Dağ V. 2021. Denizli Kenti Batı Rekreasyon Alanlarının Görsel Peyzaj Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 12 (Ek (Suppl.) 1) , 419-433 . DOI: 10.29048/makufebd.986333
- Vural H. 2020. Bingöl Halkının Yeşil Alan Kullanımı ve Kent Parkları Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi, Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 22(1), 79-90.
- Wan C, Shen GQ, Choi S. 2021. Eliciting Users Preferences And Values In Urban Parks: Evidence From Analyzing Social Media Data From Hong Kong, Urban Forestry & Urban Greening, 62, 3-4
- Yerli Ö, Aykurt E. 2021. Su Parklarının Planlama ve Tasarım Kriterlerinin Saptanması ve Düzce Su Parkı Örneğinde Değerlendirilmesi, Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi, 9, 1002-1019.
- Yücesu Ö. 2015. Kırklareli İli Merkez İlçe Açık ve Yeşil Alan Sisteminin Saptanması ve Peyzaj Planlama İlkeleri Açısından İncelenmesi. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 38-43.